

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ім. Ю.М. ПОТЕБНІ
 КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ,
 ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ФІНАНСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-наукового
 Інституту ім. Ю.М. Потебні ЗНУ

Наталія МЕТЕЛЕНКО

(підпис)

(ім'я, прізвище)

Організація виробництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
 спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(шифр, назва спеціальності)

спеціалізації / предметної спеціальності _____

(шифр і назва)

освітньо-професійна програма Економіка підприємства

(назва)

Укладач: Паршин Ю.І., доктор економічних наук, професор, професор кафедри
 інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
 на засіданні кафедри інформаційної
 економіки, підприємництва та фінансів

Протокол № 1 від "29" серпня 2023 р.
 Завідувач кафедри

[Підпис]
 (підпис)

О.О. Шапуров
 (ініціали, прізвище)

Погоджено:
 Гарант ОП

[Підпис]
 (підпис)

В.О. Голомб
 (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
 Інженерного навчально-наукового інституту
 ім. Ю.М. Потебні

Протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.
 Голова науково-методичної ради

[Підпис]
 (підпис)

Т.А. Шарапова
 (ініціали, прізвище)

Погоджено:
 Відповідальний за секцію «Економічні науки»

[Підпис]
 (підпис)

О.О. Шапуров
 (ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 07 – Управління та адміністрування	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Спеціальність 6.076 Економіка підприємства	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
Освітньо-професійна програма Економіка підприємства	Змістових модулів – 4	Лекції	
		6 год.	
		Практичні	
		6 год.	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Самостійна робота	
		78 год.	
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Організація виробництва» є формування необхідних теоретичних знань та практичних навичок з раціональної організації та ефективного планування функціонування виробничих систем промислового підприємства

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Організація виробництва» є оволодіння знаннями теорії організації виробничих систем та навичками планування і контролю за їх діяльністю для забезпечення ефективного управління підприємством. Важливість питань, що розглядаються в дисципліні, полягає в необхідності знань основних принципів, методів, сутності планування і організації виробничої діяльності, методик оперативного управління виробничою системою з метою забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен *знати*:

- теоретичні основи організації виробництва;
- організацію комплексної підготовки виробництва та процес організаційного проектування та раціоналізації виробничих систем;
- організацію діяльності підрозділів основного виробництва та виробничої інфраструктури підприємства;
- сутність виробничого процесу як однієї з головних функцій промислового підприємства;
- структуру виробничих систем;
- основні принципи організації виробничих процесів;

- основи організації виробничого процесу у просторі і часі;
- характеристику інфраструктури підприємства;
- форми організації виробничого процесу;
- склад та характеристику підрозділів підприємства за стадіями виробничого процесу;
- основи комплексного обслуговування у виробничій системі;
- зміст та задачі планування виробництва, його роль у підвищенні ефективності виробничої системи;
- елементи системи оперативного планування діяльності різних типів виробничих систем;

вміти:

- впроваджувати заходи, які спрямовані на гармонійне поєднання типів і методів організації виробництва з метою забезпечення оптимізації виробничих процесів, ефективного використання їх основних елементів та досягнення високих виробничих і економічних показників в діяльності підприємства;
- обґрунтовувати організаційні заходи щодо забезпечення зростання продуктивності праці шляхом удосконалення її організації, високої якості виробленої продукції та її конкурентоспроможності;
- розробляти та економічно обґрунтовувати доцільність впровадження організаційних проектів з розвитку виробничих систем підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Організація виробництва» є логічним продовженням курсу «Основи підприємницької діяльності». Набуті при вивченні даного курсу знання необхідні для подальшого успішного вивчення курсів: «Ринковий попит та пропозиція в умовах конкуренції», «Управління та організація підприємницької діяльності», при виконанні творчих індивідуальних завдань курсових робіт, аналітичних досліджень під час виробничих практик, а також у подальшій професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації виробництва

Процес організації: зміст, елементи процесу організації, суб'єкти організації. Сутність організації виробництва. Предмет і об'єкт вивчення курсу. Методи дослідження організації виробництва.

Системна концепція організації виробництва. Поняття виробничої системи, її складові елементи та структура. Інформаційні та матеріальні потоки виробничої системи. Класифікація виробничих систем. Взаємодія виробничої системи із зовнішнім середовищем.

Закони формування і функціонування виробничих систем. Закони статистики організації виробничих систем. Закони розвитку виробничих систем: синергії, пропускної здатності, оптимального співвідношення параметрів,

інерції, еластичності, безперервності вдосконалення. Загальні відмінні особливості і властивості виробничих систем.

Принципи організації виробництва: пропорційність, прямоточність, оптимальність, безперервність, ритмічність, гнучкість, системність тощо.

Змістовний модуль 2. Виробничі системи

Виробнича система та її ознаки. Властивості, особливості, класифікація виробничої системи. Структура виробничої системи. Виробничі підсистеми і їх призначення. Обов'язкові компоненти виробничої системи підприємства. Елемент виробничої системи. Підсистеми виробничої системи. Характерні ознаки виробничих систем: синергізм, цілісність, подільність, ієрархічність, стохастичність тощо. Основні властивості виробничих систем: результативність, надійність, гнучкість, керованість та довго тривалість.

Класифікація виробничих систем за ознаками в залежності від: способу переробки ресурсів та різноманітності кінцевої продукції, за ознакою переривання технологічного циклу, за ознакою відношення до зовнішнього середовища. Склад і структура виробничої системи та її підсистеми.

Змістовний модуль 3. Планування діяльності виробничих систем

Основи організації і проектування підрозділів підприємства допоміжного виробництва. Призначення та склад цехів допоміжного виробництва. Особливості виробничого процесу, їх зв'язок з організацією виробництва в заготівельних, обробних та випускаючих цехах. Виробнича інфраструктура: поняття та склад, структура. Система енергетичного забезпечення виробництва. Види енергії і розрахунок їх витрат. Організація, планування та управління матеріальними потоками.

Змістовний модуль 4. Організація транспортного та складського обслуговування виробництва.

Склад, значення та задачі ремонтного господарства на підприємстві. Система технічного обслуговування та ремонту обладнання. Організація та управління ремонтною службою на підприємстві. Планування ремонту обладнання. Шляхи вдосконалення ремонтного виробництва. Склад та задачі транспортно-складського господарства на підприємстві. Організація та планування транспортних перевезень. Планування роботи транспорту. Механізація та автоматизація транспортних та навантажувально-розвантажувальних робіт. Організація тарно-складського господарства. Напрямки раціоналізації транспортно-складського господарства. Склад, значення та задачі енергогосподарства. Організація та управління енергозабезпеченням підприємства. Прогнозування та планування енергоспоживання. Шляхи економії енергоресурсів на підприємстві.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						самостійна робота, год о/д ф.		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год.		о/д ф.	з/дистф	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
				о/дф	з/дистф	о/дф	з/дистф					
1	20		2		1		1		18	10	5	15
2	24		4		2		2		20	10	5	15
3	24		4		2		2		20	10	5	15
4	22		2		1		1		20	10	5	15
Усього за змістові модулі	90		12		6		6		78	30	30	60
Підсумковий семестровий контроль, залік	30							30		20	20	40
Загалом					90					100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
		з/дистф
1	Визначення виробничого процесу та його основних елементів.	1
2	Система ведення господарства. Організація виробничого процесу на підприємстві в просторі та часі. Типи і методи організації виробництва	2
3	Планування діяльності виробничих систем. Оперативне планування в системах різних типів виробництва	2
4	Задачі ремонтного господарства на підприємстві. Шляхи вдосконалення ремонтного виробництва	1
Разом		6

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
		з/дистф
1	Сутність та характеристика організації виробничого процесу в часі. Поняття тривалості виробничого циклу. Склад і структура тривалості виробничого циклу. Шляхи скорочення тривалості виробничого циклу	1
2	Поняття системи ведення господарства, її роль в організації діяльності різних видів підприємств. Фактори, що визначають формування виробничої системи.	2
3	Різноманітність планової роботи на підприємстві. Класифікація планів за терміном їх дій. Класифікація планів за їх змістом: виробничі, технічні, економічні, інвестиційні, маркетингові тощо.	2

	Техніко-економічні та оперативно-виробничі плани та планування.	
4	Механізація та автоматизація транспортних та навантажувально-розвантажувальних робіт. Організація тарно-складського господарства. Напрямки раціоналізації транспортно-складського господарства.	1
Разом		6

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Тест 1	Питання для підготовки: Що є основною метою підприємницької діяльності. Поясніть зміст понять якість і відповідність. Як вони співвідносяться між собою. Основні стадії життєвого циклу товару. Які стадії життєвого циклу товару охоплює організація виробництва. Визначення виробничій діяльності. Функції організації виробництва. В чому полягає системоутворювальна функція організації виробництва? Сутність функції створення організаційних умов.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 10. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	10
	Практична робота 1	Результати з практичної роботи оформлюються стисло у формі звіту за вимогами, які висуваються до оформлення таких робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра ІННІ ЗНУ	Практична робота за змістовим модулем оцінюється з урахуванням правильності отриманого рішення, та аргументованості відповідей на запитання при захисті роботи. Максимальна сума балів за роботу	5
Усього за ЗМІ контр. Заходів	2			15
2	Тест 2	Питання для підготовки: Дайте визначення виробничої системи. Чому вона є штучною системою? Виробнича система підприємства. Що є на вході системи, на виході? Чи є обов'язковою наявність зворотних зв'язків? Наведіть приклади елементів виробничої системи. Характерні ознаки виробничих систем. В чому полягає особливість виробничих систем? Класифікація виробничих	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 10. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	10

		систем? У чому є відмінність між перервними і безпервними виробничими системами. Розкрийте зміст часової і просторової виробничої структури. Назвіть фактори, як впливають на структуру підприємства. Підсистеми виробничої системи		
	Практична робота 2	Результати з практичної роботи оформлюються стисло у формі звіту за вимогами, які висуваються до оформлення таких робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра ІННІ ЗНУ	Практична робота за змістовим модулем оцінюється з урахуванням правильності отриманого рішення, та аргументованості відповідей на запитання при захисті роботи. Максимальна сума балів за роботу	5
Усього за ЗМ2 контр. Заходів	2			15
3	Тест 3	Питання для підготовки: Різноманітність планової роботи на підприємстві. Класифікація планів за терміном їх дій. Класифікація за їх змістом: виробничі, технічні, економічні, інвестиційні, маркетингові тощо. Техніко-економічні та оперативно-виробничі плани та планування. Зміст планування підприємств.	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 10. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	10
	Практична робота 3	Результати з практичної роботи оформлюються стисло у формі звіту за вимогами, які висуваються до оформлення таких робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра ІННІ ЗНУ	Практична робота за змістовим модулем оцінюється з урахуванням правильності отриманого рішення, та аргументованості відповідей на запитання при захисті роботи. Максимальна сума балів за роботу	5
Усього за ЗМ3 контр. заходів	2			15
4	Тест 4	Питання для підготовки: Планування ефективності виробництва й організаційно-технічних заходів. Планування виробництва продукції, її збуту та реалізації у зв'язку з плануванням маркетингу й виробничої потужності. Планування трудових	Тестові питання оцінюються: правильно/ неправильно. Кількість питань – 10. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	10

		показників та соціального розвитку. Планування матеріально-технічного забезпечення. Планування прибутків та фінансів.		
	Практична робота 4	Результати з практичної роботи оформлюються стисло у формі звіту за вимогами, які висуваються до оформлення таких робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра ІННІ ЗНУ	Практична робота за змістовим модулем оцінюється з урахуванням правильності отриманого рішення, та аргументованості відповідей на запитання при захисті роботи. Максимальна сума балів за роботу	5
Усього за ЗМ4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Підсумковий контроль	Залік проводиться у вигляді підсумкового тесту, який складається з 30 питань	Питання для підготовки: див питання ЗМ 1-4	За правильні відповіді студент отримує за кожне питання 1 бал. Загалом тест складається з 30 питань	30
	Практичне завдання: вирішення ситуаційної задачі	Практичне завдання складається з ситуаційної задачі які розглядаються у лекційних тематиках та на практичних заняттях	Ситуаційна задача оцінюється у 10 балів	10
Усього за підсумковий семестровий контроль	2			40

9. Рекомендована література

Основна

1. Козик В.В., Гавриляк А.С., Петрушка Т.О. Організація виробництва. Підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 256 с.
2. Прохорова В.В., Давидова О.Ю. Організація виробництва: Навч. посіб. Х.: Вид-во Іванченка І.С., 2019. 275 с.
3. Круш П.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. Організація виробництва. Підручник. Вид-во «Каравела». 2022. 546 с.
4. Росола У.В. Організація виробництва: Методичні рекомендації до проведення практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка», галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки», ОП «Економіка та бізнес». Мукачєво: МДУ, 2022. 21 с.
5. Гонтарєва І.В. Підприємництво: підручник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 392 с.
6. Ярошенко О.М. Трудове право України: підручник. Харків: Вид-во Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого. 2022. 376 с.

Допоміжна

1. Виробничий менеджмент: підруч. За заг. ред. Бутка М.П. К.: ЦУЛ, 2018. 424 с.
2. Організація виробництва: Методичні рекомендації до проведення практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка», галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки», ОП «Економіка та бізнес» /укладач У.В. Росола. Мукачєво: МДУ, 2022. 21 с.
3. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навч. посіб. Київ, вид-во «Інститут модернізації змісту освіти». 2021. 108 с.

Інформаційні ресурси

1. Причєпа І.В., Руда Л.П. Організація виробництва на підприємстві. Навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2018. 186 с. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/35prychepa_ekonomika_ta_organizaciya_vyrobnictva/index.html
2. Організація виробництва. URL: https://pidru4niki.com/82233/ekonomika/organizatsiya_virobnitstva
3. Організація виробництва. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/ebook/mn/ov/index.html>.
4. Методичні вказівки та завдання до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Економіка та організація виробництва». О.М. Владимир, Л.Я. Малюта., Г.Й. Островська, І.І. Стойко. Тернопіль, ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2020. 68 с. URL: https://kaf-mp.tntu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/met_vk_ekon_org_vyrobni.pdf